

ผลการตั้งครรภ์ของมารดาที่มีเกณฑ์เสี่ยงต่อการให้กำเนิดทารกแรกเกิด
น้ำหนักน้อยในโรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา ปี 2534

นางสาวสุจินดา อิติเสรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม

บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-581-367-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018037.117160%44

THE RISK PREGNANCY OUTCOME FOR THE LOW BIRTH WEIGHT
AT MAHARAJ NAKHONRATCHASIMA HOSPITAL 1991.

MISS SUJINDA THITISEREE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Preventive & Social Medicine

Graduate School

Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-581-367-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลการตั้งครรภ์ของมารดาที่มีเกณฑ์เสี่ยงต่อการให้กำเนิดทารก
 แรกเกิดน้ำหนักน้อยในโรงพยาบาลมหाराชนครราชสีมา ปี 2534
 โดย นางสาวสุจินดา อิติเสรี
 ภาควิชา เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม
 อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์แพทย์หญิงทสสินี นุชประยูร
 อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ศาสตราจารย์แพทย์หญิงเต็มศรี ชำนิจารกิจ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้
 เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

ดร.ถาวร วัชรภักย์

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

นายแพทย์ ไชยสิทธิ์ ไล้หุสสุนทร
 .....ประธานกรรมการ
 (รองศาสตราจารย์นายแพทย์ไชยสิทธิ์ ไล้หุสสุนทร)

ทสสินี นุชประยูร
 .....อาจารย์ที่ปรึกษา
 (รองศาสตราจารย์แพทย์หญิงทสสินี นุชประยูร)

เต็มศรี ชำนิจารกิจ
 .....กรรมการ
 (ศาสตราจารย์แพทย์หญิงเต็มศรี ชำนิจารกิจ)

มังคละศิริ
 .....กรรมการ
 (แพทย์หญิงรุจิรา มังคละศิริ)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

สุจินดา อิติเสวี : ผลการตั้งครรภ์ของมารดาที่มีเกณฑ์เสี่ยงภัยต่อการให้กำเนิดทารกแรกเกิด น้ำหนักน้อยในโรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา ปี 2534 (THE RISK PREGNANCY OUTCOME FOR THE LOW BIRTH WEIGHT AT MAHARAJ NAKHONRATCHASIMA HOSPITAL 1991) อ.ที่ปรึกษา : รศ.พญ.ทัศนีย์ นุชประยูร, ศ.พญ.เดิมาศรี ขำนิจารกิจ, 93 หน้า. ISBN 974-581-367-2.

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลการตั้งครรภ์ของมารดาที่มีเกณฑ์เสี่ยงภัยต่อการให้กำเนิดทารกแรกเกิดน้ำหนักน้อยในโรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา ปี 2534 โดยนำปัจจัยเสี่ยงของมารดา 10 ปัจจัย มาเข้าสมการคำนวณหาโอกาสที่มารดาจะให้กำเนิดทารกแรกเกิดน้ำหนักน้อย เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์มารดาหลังคลอดระหว่าง ทย.2534-มค.2535 จำนวน 1550 คน และติดตามผลการตั้งครรภ์ของมารดาได้แก่ทารกแรกเกิดน้ำหนักน้อย ทารกพิการแต่กำเนิด ทารกตายคลอด ตายปริกำเนิด และความเจ็บป่วยของทารกในระยะ 7 วันหลังคลอด

ผลการวิจัยพบว่า หญิงตั้งครรภ์ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66.7) มีเกณฑ์เสี่ยงภัยที่ระดับต่ำกว่า .35 กลุ่มหญิงที่มีเกณฑ์เสี่ยงภัยต่ำกว่า .75 พบร้อยละ 98.5 และหญิงตั้งครรภ์ที่มีเกณฑ์เสี่ยงภัยที่ระดับ .75 ขึ้นไป พบเพียงร้อยละ 1.5 ปัจจัยเสี่ยงที่พบมากที่สุดคือ ลำดับการคลอดครรภ์แรกหรือครรภ์ที่ 4 ขึ้นไป (ร้อยละ 68.7)

ที่ระดับเกณฑ์เสี่ยงภัย .75 ขึ้นไป ผลการตั้งครรภ์เกี่ยวกับการให้กำเนิดทารกแรกเกิดน้ำหนักน้อย ทารกตายคลอด ทารกป่วยในระยะ 7 วัน หลังคลอดมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .01$) ส่วนการให้กำเนิดทารกพิการแต่กำเนิด ทารกตายปริกำเนิด ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > .05$)

อุบัติการณ์ของทารกแรกเกิดน้ำหนักน้อยเท่ากับ ร้อยละ 9.0

อัตราส่วนของ Preterm : ทารกน้ำหนักน้อยกว่าอายุครรภ์ = 1 : 2

ภาควิชา..... เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม
สาขาวิชา..... เวชศาสตร์ชุมชน
ปีการศึกษา 2534.....

ลายมือชื่อนิติ..... สุนันท์ อิศริยา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... ทัศนีย์ นุชประยูร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... เดิมาศรี ขำนิจารกิจ

c345745 : MAJOR COMMUNITY MEDICINE

KEY WORD : LOW BIRTH WEIGHT/RISK PREGNANCY/RISK FACTORS

SUJINDA THITISEREE : THE RISK PREGNANCY OUTCOME FOR THE LOW BIRTH WEIGHT AT MAHARAJ NAKHONRATCHASIMS HOSPITAL 1991. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. THASSANEE NUCHPRAYOON, PROF. TERMSRI CHUMNIJARAKIJ. 93 PP. ISBN 974-581-367-2.

The study of the outcomes of pregnancy by using ten-maternal factors calculating for the probability of high risk for low birth weight was carried out in 1550 mothers whose delivery occurred during November 1991 to January 1992 at Maharaj Nakhon ratchasima Hospital.

It was found that most of pregnant women have the probability for low birth weight (66.7%) lower than .35. 98.5 percent is lower than .75 and only 1.5 percent has the probability at .75 or more. The risk factors that mostly found among pregnant women is the parity of 1 or > 4 (68.7%).

Mothers whose probability for low birth weight at .75 or more, compared to mothers whose probability less than .75 showed statistically significant difference (p < 0.01) in giving birth concerning low birth weight, still birth, illness during the first 7 days of life but not for the congenital anomalies, perinatal death.

incidence of low birth weight = 9.0%

The ratio of Preterm : Small for Gestational Age (at term) = 1 : 2

ภาควิชา ..... เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม
สาขาวิชา ..... เวชศาสตร์ชุมชน
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อผู้จัดทำ ..... [ลายมือชื่อ]
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... [ลายมือชื่อ]
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ..... [ลายมือชื่อ]

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์แพทย์หญิง ทสสนี นุชประยูร (อาจารย์ที่ปรึกษา) ศาสตราจารย์แพทย์หญิงเต็มศรี ชำนิจารกิจ (อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม) และรองศาสตราจารย์นายแพทย์ไพบูลย์ โล่ห์สุนทร หัวหน้าภาควิชา เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาและช่วยเหลือจนวิทยานิพนธ์นี้ สำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์ และขอขอบพระคุณแพทย์หญิงรุจิรา มังคละศิริ หัวหน้าฝ่าย เวชกรรมสังคมโรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา ที่ได้กรุณาเสียสละเวลามาเป็นกรรมการ สอบวิทยานิพนธ์ และได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่ผู้วิจัยจะนำผลของวิทยานิพนธ์นี้ไปดำเนินการต่อให้เป็นประโยชน์แก่สังคมได้ต่อไป

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความอนุเคราะห์จาก ผู้อำนวยการโรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา หัวหน้าฝ่ายสูติ-นรีเวชกรรม หัวหน้าฝ่ายกุมารเวชกรรม หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล ในการอนุญาตให้เก็บข้อมูล ขอขอบพระคุณ คุณสรวิชาติ รังกฤษณ์ เจ้าหน้าที่ แผนกสถิติกรรมและหน่วยทารกแรกเกิดทุกท่าน ที่ช่วยอำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเก็บข้อมูล

สุดท้ายผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์สมรัตน์ เลิศมหาฤทธิ ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้กรุณาช่วยตรวจสอบค่าสถิติและคำสั่งในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับทุนสนับสนุนบางส่วน จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2534

สัจจินดา อิติเสวี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ง
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามของการวิจัย	4
วัตถุประสงค์ทั่วไปของการวิจัย	5
วัตถุประสงค์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	5
คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย	11
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	12
ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย	12
ข้อจำกัดของการวิจัย	12
2. ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
3. วิธีดำเนินการวิจัย	22
รูปแบบการวิจัย	22

	๗
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	22
ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง	22
วิธีการเก็บข้อมูล	23
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	25
การวิเคราะห์ข้อมูล	26
4. ผลการวิจัย	25
1. อัตราของหญิงตั้งครรภ์ตามเกณฑ์เสี่ยงภัย.....	27
2. อุบัติการณ์ของการรกแรกเกิดน้ำหนักน้อย	28
3. แสดงการคัดเลือกค่า probability ที่ระดับ .75 เพื่อแบ่งมารดาออกเป็นมารดาที่มีเกณฑ์เสี่ยงภัยสูง และต่ำ	33
4. ลักษณะสำคัญบางประการของมารดาที่มีเกณฑ์เสี่ยงภัย ที่ระดับ .75 ขึ้นไปและต่ำกว่า	35
5. ผลการตั้งครรภ์ของมารดาที่มีเกณฑ์เสี่ยงภัยที่ระดับ .75 ขึ้นไปและต่ำกว่า.....	42
5. อภิปรายและสรุปผลการวิจัย	51
อภิปรายผลการวิจัย	51
สรุปผลการวิจัย	60
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้	61
รายการอ้างอิง	63
ภาคผนวก ก. แบบสอบถาม	71
ภาคผนวก ข. สถิติที่ใช้ทดสอบ	79
ภาคผนวก ค. ตารางวิเคราะห์	93
ประวัติผู้วิจัย	93

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1. แสดงร้อยละของหญิงตั้งครรภ์ตามเกณฑ์เสียงภัยระดับต่างๆ (โอกาสที่จะให้กำเนิดทารกแรกเกิดน้ำหนักน้อย).....	30
ตารางที่ 2. แสดงร้อยละของมารดาและทารกแรกเกิดน้ำหนักน้อยจำแนกตาม มารดาที่มีและไม่มีปัจจัยเสี่ยงขณะตั้งครรภ์	31
ตารางที่ 3. แสดงระดับของปัจจัยเสี่ยงแต่ละอย่างที่อยู่ในเกณฑ์เสียงภัยที่พบ ในหญิงตั้งครรภ์ที่มาคลอดที่โรงพยาบาลมหาราชานครราชสีมา.....	32
ตารางที่ 4. แสดงผลการตั้งครรภ์ของมารดาที่มีเกณฑ์เสียงภัยในระดับต่างๆ (เฉพาะทารกแรกเกิดมีชีพ N =1517 คน)	33
ตารางที่ 5. เปรียบเทียบเขตที่อยู่อาศัย, รายได้ ระหว่างมารดามีเกณฑ์เสียงภัย ที่ระดับ .75 ขึ้นไปและต่ำกว่า	35
ตารางที่ 6. เปรียบเทียบการศึกษาของมารดาและสามีระหว่างมารดา มีเกณฑ์เสียงภัยที่ระดับ .75 ขึ้นไปและต่ำกว่า	37
ตารางที่ 7. เปรียบเทียบอาชีพของมารดาและสามีระหว่างมารดามีเกณฑ์เสียงภัย ที่ระดับ .75 ขึ้นไปและต่ำกว่า	38
ตารางที่ 8. เปรียบเทียบอายุครรภ์เมื่อฝากครรภ์ครั้งแรกระหว่างมารดามี เกณฑ์เสียงภัยที่ระดับ .75 ขึ้นไปและต่ำกว่า	40
ตารางที่ 9. เปรียบเทียบภาวะแทรกซ้อนขณะตั้งครรภ์ระหว่างมารดามี เกณฑ์เสียงภัยที่ระดับ .75 ขึ้นไปและต่ำกว่า	41
ตารางที่ 10. แสดงผลการตั้งครรภ์ของมารดาที่มีเกณฑ์เสียงภัยที่ระดับ .75 ขึ้นไป และต่ำกว่า	42
ตารางที่ 11. แสดงผลการตั้งครรภ์ (ลักษณะของทารกแรกเกิดน้ำหนักน้อย) ของ มารดาที่มีเกณฑ์เสียงภัยที่ระดับ .75 ขึ้นไปและต่ำกว่า.....	44

สารบัญตาราง(ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 12.	แสดงความเจ็บป่วยของทารกภายในระยะ 7 วันหลังคลอดระหว่างมารดาที่มีเกณฑ์เสี่ยงภัยที่ระดับ .75 ขึ้นไปและต่ำกว่า.....	45
ตารางที่ 13.	แสดงความพิการแต่กำเนิดของทารกระหว่างมารดามีเกณฑ์เสี่ยงภัยที่ระดับ .75 ขึ้นไปและต่ำกว่า	47
ตารางที่ 14.	แสดงน้ำหนักแรกเกิดของทารกระหว่างมารดาที่มีเกณฑ์เสี่ยงภัยที่ระดับ .75 ขึ้นไปและต่ำกว่า	48
ตารางที่ 15.	แสดงผลการตั้งครรภ์อื่นๆ ได้แก่เนศทารก ชนิดของการคลอด คะแนน Apgar Score เมื่อ 5 นาทีหลังคลอดของทารกในมารดามีเกณฑ์เสี่ยงภัย ที่ระดับ .75 ขึ้นไปและต่ำกว่า	50

สารบัญภาพ

New Born Maturity Rating and Classification

กรอบแนวคิดในการวิจัย